

UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE 21. august 2024

ANALYSE

Udarbejdet af

Emilie Damm Klarskov
Analysechef

Troels Lund Jensen
Chefanalytiker

Hver tiende unge står uden job og uddannelse i flere kommuner

43.000 unge mellem 15 og 24 år var hverken i job eller uddannelse i 2023. Det dækker dog over markante geografiske forskelle. Særligt på Lolland og Langeland er andelen af unge, der ikke er kommet i gang med job og uddannelse høj, mens andelen er lavest i de store byer. Tilflytning til studiebyerne kan forklare en del af, men ikke hele forskellen.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Jakob Kjærgaard Brun

📞 26 27 66 86

✉️ jab@ae.dk

Hovedkonklusioner

- På landsplan er 6,3 pct. af 15-24-årige uden job og uddannelse. Det dækker dog over væsentlige geografiske forskelle.
- I kommunerne Lolland og Langeland er næsten hver ottende unge mellem 15 og 24 år uden job og uddannelse, og i kommunerne Vordingborg, Odsherred, Guldborgsund og Assens gælder det for hver tiende.
- Især kommunerne Lolland, Langeland, Guldborgsund og Vordingborg har en højere andel af unge uden job og uddannelse blandt deres aktuelle beboere end blandt de unge, som er opvokset i disse kommuner.

Store geografiske forskelle i andelen af unge uden job og uddannelse

På landsplan havde 43.000 unge mellem 15 og 24 år ingen uddannelse udover grundskolen og var hverken i gang med en uddannelse eller i job. Tallene er fra september 2023 og er stort set uændret fra 2022.

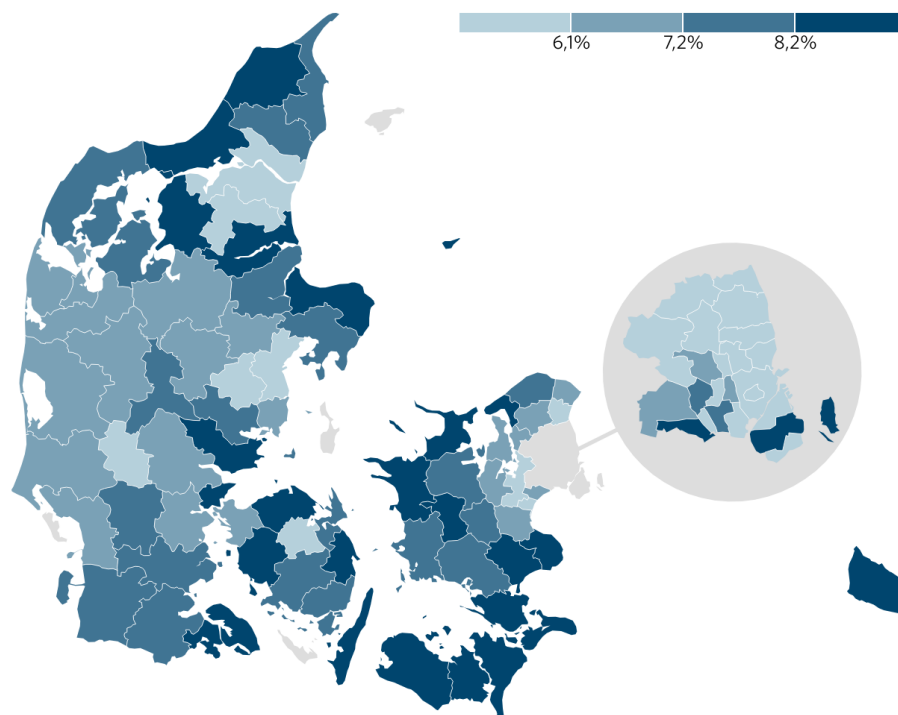
Det svarer til 6,3 pct. af de 15-24-årige, men det dækker over markante geografiske forskelle. Figur 1 viser andelen af 15-24-årige i hver kommune, som i september 2023 stod uden job og uddannelse. Tal findes desuden i Tabel 1.

Flest unge stod uden job og uddannelse i Lolland Kommune og på Langeland, hvor næsten hver ottende var en del af statistikken. Også i Vordingborg, Guldborgsund, Odsherred og Assens var omkring hver tiende uden job og uddannelse. Omvendt ser det ud i København og i kommunerne nord for København, hvor mindre end fem procent af de unge var uden job og uddannelse. Også i Århus og Odense er andelen af unge uden job og uddannelse mindre end 5 procent.

FIGUR 1

Færrest unge uden job og uddannelse i de store byer og Nordsjælland

Figuren viser andelen af 15-24-årige, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, og som hverken var i gang med uddannelse eller i beskæftigelse i september 2023, fordelt efter bopælskommune i 2023.

Kort: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af data fra Danmarks Statistiks registre.

TABEL 1

Andelen af unge uden job og uddannelse er størst i kommuner på øerne og Syd- og Vestsjælland

Tabellen viser antallet af unge, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, og som hverken er i gang med job eller uddannelse i september måned, samt udviklingen i procent af alle unge i kommunen, fordelt efter bopælskommune

Kommune	Antal		Andel		Ændring (pct. point)
	2022	2023	2022	2023 ▼	2022-2023
Lolland	430	440	12,7%	13,0%	0,3
Langeland	100	110	11,9%	12,9%	1,0
Vordingborg	470	420	11,0%	9,9%	-1,1
Odsherred	290	270	10,4%	9,8%	-0,6
Guldborgsund	530	540	9,4%	9,6%	0,2
Assens	390	380	9,9%	9,6%	-0,3
Jammerbugt	370	350	10,2%	9,5%	-0,7
Halsnæs	250	270	8,8%	9,4%	0,6
Norddjurs	330	330	9,2%	9,3%	0,1
Kalundborg	440	440	9,1%	9,1%	0,0
Vesthimmerlands	330	320	9,3%	9,0%	-0,3
Tårnby	340	410	7,9%	9,0%	1,1
Nordfyns	230	250	8,4%	9,0%	0,6
I alt	42.940	42.810	6,4%	6,3%	-0,0

Yderligere 80 rækker er ikke vist.

Anm.: Andele er beregnet pba. 15-24-årige i kommunen i det enkelte år, der har været i kontakt med udkolingen 8.-10. klasse. Unge på førtidspension indgår ikke i gruppen af unge uden job og uddannelse, men indgår i populationen, hvis de har gået i dansk udkolig.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Når man ser på den geografiske fordeling af unge uden job og uddannelse, kan man enten se på den aktuelle bopælskommune som ovenfor eller på den kommune, hvor de unge er vokset op. Hvis ressourcestærke unge flytter til storbyerne for at uddanne sig, vil det nemlig helt mekanisk påvirke andelen af unge uden job og uddannelse i både den kommune, de rejser til og i den kommune, de kommer fra. Omvendt vil det også påvirke andelen af unge uden job og uddannelse i kommunerne, hvis unge uden job og uddannelse rykker den modsatte vej.

I Figur 2 ses andelen af 15-24-årige uden job og uddannelse fordelt på den kommune, hvor de boede som 15-årige. Selvom flere af de samme kommuner har en høj andel af unge, som hverken er i gang med en uddannelse eller i job, er de geografiske forskelle ikke lige så markante som i Figur 1. Således er det eksempelvis 10 pct. af de unge, som er vokset op på Lolland eller Langeland, som er uden for job og

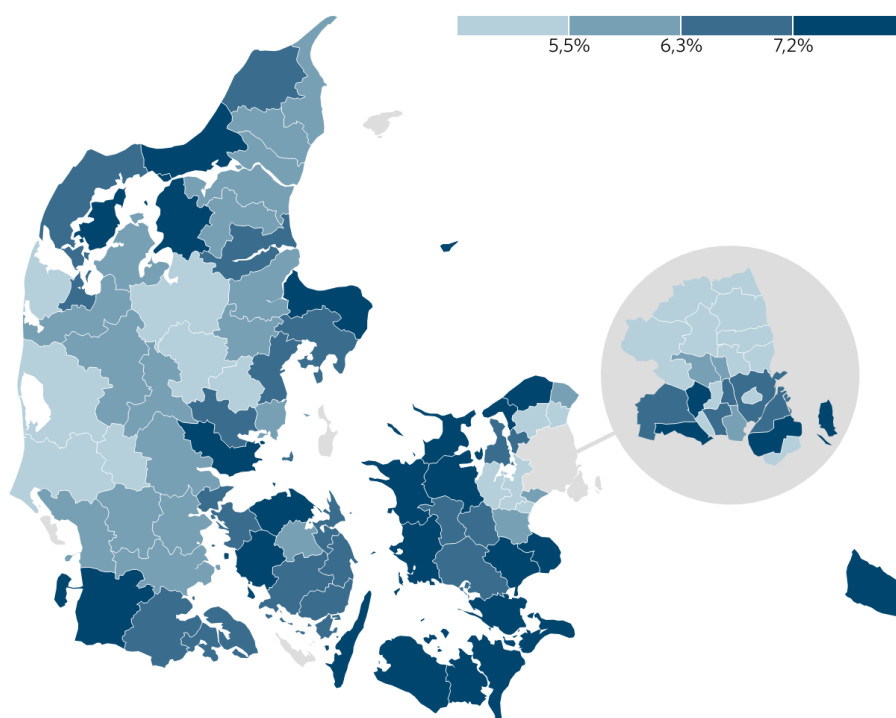
uddannelse, mens det er 13 pct. af de unge, som aktuelt bor i de to kommuner. Samme billede gør sig gældende for bl.a. Guldborgsund, Vordingborg, Jammerbugt og Assens.

Omvendt er der en større andel af unge, som er vokset op i København og Århus, som er uden job og uddannelse, end der er blandt de nuværende beboere i kommunerne. Kigger man på, hvor unge uden job og uddannelse er vokset op, ligger både Århus og København således over landsgennemsnittet, mens de ligger markant lavere, når man ser på nuværende bopæl.

FIGUR 2

Færrest unge uden job og uddannelse er vokset op i Nordsjælland og Vestjylland

Figuren viser andelen af 15-24-årige, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, og som hverken var i gang med uddannelse eller i beskæftigelse i september 2023, fordelt efter hvor de boede som 15-årige.

Kort: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af data fra Danmarks Statistiks registre.

Vest- og Sydsjælland samt på Bornholm er de landsdele med flest unge uden job og uddannelse

Tabel 2 viser andelen af unge uden job og uddannelse i hver landsdel opgjort efter aktuel bopæl. På Vest- og Sydsjælland – hvortil Lolland også hører – og på Bornholm har knap 9 procent af de 15-24-årige ingen uddannelse ud over grundskolen og er hverken i gang med job eller uddannelse. Det er markant højere end i Byen København, hvor 4,7 pct. er uden job og uddannelse. Andelen af unge uden job og uddannelse på Østsjælland, i Nordjylland og på Fyn ligger omtrent på landsniveauet.

TABEL 2

Store forskelle mellem landsdelene i andelen af unge uden job og uddannelse

Tabellen viser antallet af unge, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, og som hverken er i gang med job eller uddannelse i september måned, samt udviklingen i procent af alle unge i landsdelen, fordelt efter bopælslandsdel.

	Antal		Andel		Ændring
	2022	2023	2022	2023 ▼	2022-2023
Bornholm	260 pers.	280 pers.	8,2%	8,8%	0,6 procentpoint
Vest- og Sydsjælland	5.230 pers.	5.210 pers.	8,8%	8,7%	-0,1 procentpoint
Syddjylland	5.560 pers.	5.480 pers.	7,2%	7,1%	-0,1 procentpoint
Vestjylland	3.150 pers.	3.280 pers.	6,7%	6,9%	0,3 procentpoint
Fyn	3.770 pers.	3.880 pers.	6,3%	6,5%	0,2 procentpoint
Nordjylland	4.590 pers.	4.470 pers.	6,6%	6,4%	-0,2 procentpoint
Østsjælland	1.710 pers.	1.740 pers.	6,1%	6,1%	0,0 procentpoint
Nordsjælland	2.890 pers.	2.880 pers.	6,1%	6,0%	-0,1 procentpoint
Københavns omegn	3.730 pers.	3.700 pers.	6,1%	5,9%	-0,2 procentpoint
Østjylland	6.980 pers.	6.960 pers.	5,9%	5,8%	-0,1 procentpoint
Byen København	4.840 pers.	4.700 pers.	4,8%	4,7%	-0,1 procentpoint
I alt	42.940 pers.	42.810 pers.	6,4%	6,3%	-0,0 procentpoint

Anm.: Andele er beregnet på baggrund af 15-24-årige i landsdelen i det enkelte år, der har været i kontakt med udkolingen 8.-10. klasse. Unge på førtidspension indgår ikke i gruppen af unge uden job og uddannelse, men indgår i populationen, hvis de har gået i dansk udkolig.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af data fra Danmarks Statistiks registre.

At være uden job og uddannelse går ikke over af sig selv

Når det er relevant at følge andelen af unge uden job og uddannelse, skyldes det, at der er en klart forhøjet risiko for at, man også bliver udsat som voksen. Således gælder det for tre ud af fire, der på et tidspunkt har været uden job og uddannelse, at de ikke opnår en ungdomsuddannelse, inden de fylder 25 år.

Uden en uddannelse er der udsigt til et arbejdsliv som ufaglært, hvilket typisk er forbundet med en langt løsere arbejdsmarkedstilknytning, en lavere livsindkomst og flere perioder på overførselsindkomst. Derfor skal der investeres i at hjælpe de unge i gruppen godt videre til job eller uddannelse.

Mange af de unge i gruppen har flere udfordringer end det at stå uden job og uddannelse. Flere har forladt grundskolen uden at kunne læse, skrive og regne på et tilstrækkeligt niveau, ligesom der er en overrepræsentation af personer, der har en tung opvækst i bagagen. Desuden har fire ud af ti en diagnose. Derfor skal der også forskelligartede indsatser til. Nogle har brug for sociale eller helbredsmæssige indsatser, mens andre kan have brug for hjælp og støtte til at navigere i uddannelsessystemet. For denne gruppe er man således nødt til at investere i håndholdte og målrettede indsatser, der kan klæde den enkelte unge bedre på til voksenlivet.

Metode

Sådan har vi gjort

Metoden følger i høj grad UVM's opgørelse af unge uden job og uddannelse, men med få væsentlige afvigelser.

Populationen er afgrænset til 15-24-årige pr. 30. september årligt. Kun personer, der har gået i enten 8., 9. eller 10. klasse i en dansk grundskole, er inkluderet i grundpopulationen. Det er registreret i elevregisteret, KOTRE, hvis man har gået i dansk uddannelse. Det er ikke et krav, at man har afsluttet et klassetrin i 8.-10. klasse, men blot at man har været registreret i uddannelsen.

Unge uden en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse er opgjort pr. 30. september årligt i registeret over højest fuldførte uddannelse, UDDF. Gruppen er afgrænset til personer med uoplyst uddannelse eller grundskole som højest fuldførte uddannelse.

Populationen er afgrænset på hhv. uddannelsesaktivitet og beskæftigelsesaktivitet i september måned. Unge, der ikke er i gang med en ordinær uddannelse, ikke modtager SU og ikke er i ordinær beskæftigelse mindst 18 timer ugentligt i september måned, indgår i afgrænsningen af unge uden job og uddannelse. Unge, der modtager førtidspension er udeladt af afgrænsningen af unge uden job og uddannelse, men indgår i populationen.

Der er mindre afvigelser med UVM's opgørelse. Det skyldes dels, at UVM benytter en udgave af KOTRE, hvor pauser og afbrud på op til 13 måneder mellem uddannelsesdele inden for samme uddannelse anses som sammenhængende forløb. Vi benytter en udgave af KOTRE, hvor alle afbrud og uddannelsesskifter er registreret, og lukker ikke huller mellem uddannelsesdele. Det skyldes, at vi har fokus på udviklingen i gruppen af unge uden job og uddannelse. Når man lukker huller mellem uddannelsesdele, er opgørelsen ikke konsistent over tid, da der ikke kan sondres mellem reelle afbrud og uddannelsespauser inden for 13 måneder fra seneste referencetidspunkt 30. september 2023. Det er isoleret set med til at øge antallet af unge, der ikke er i gang med en uddannelse. En sammenligning mellem metoder for perioden giver isoleret set en

stigning på 600-1.100 unge uden uddannelse og job, når uddannelsespauser på op til 13 måneder inden for samme uddannelse ikke medtælles som studieaktivitet.

De benyttede uddannelsesregistre bliver opdateret årligt i foråret med referencetidspunkt 30. september året før. Ved opdateringer af registrene bliver der også opdateret oplysninger for de seneste år. Det betyder, at nogle personer kan være registreret med grundskole som højest fuldførte uddannelse i september 2022 (i udgaven af UDDF med referencedato 30. september 2022), mens denne oplysning kan være revideret til en ungdomsuddannelse som højest fuldførte uddannelse i udgaven af UDDF med referencedato 30. september 2023. Fra 2022-udgaven af UDDF er studiekompetenceforløb på den merkantile EUX registreret som en højest fuldført uddannelse, hvilket ikke har været medtalt før. Det reducerer isoleret set gruppen af unge uden job og uddannelse med 500-700 personer fra 2017 til 2021.

Tilsvarende kan igangværende uddannelse - og i mindre grad om man har haft tilknytning til dansk udskoling - også blive revideret ifm. opdateringer af data. Opdateringen af uddannelsesoplysninger betyder isoleret set, at flere unge registreres med en ungdomsuddannelse i årene før, samt at flere i målgruppen er i gang med en uddannelse i årene før seneste referencetidspunkt. En sammenligning med opgørelsen for 2021 og 2022, hvor referencetidspunkt for datakilder er 30. september 2021 hhv. 30. september 2022, viser, at opdaterede datakilder reducerer antallet af unge uden job og uddannelse med 2.200 personer i 2021 og 500 personer i 2022. Det dækker imidlertid over, at der både er unge, der før ikke var i gruppen, som bliver en del af gruppen uden job og uddannelse, og unge, der før var i gruppen, som ikke er i gruppen alligevel. Det største bidrag er efterregistreringer af aktivitet på FGU og i mindre grad STU og 10.-klasser, samt at studiekompetenceforløb på de merkantile EUX-uddannelser først medtælles som en højest fuldført uddannelse fra 2022-udgaven af UDDF.

For at kunne beskrive udviklingen i tallene med en konsistent metode har vi for opgørelsen pr. september 2020 til 2023 valgt at se på uddannelsesoplysninger med referencetidspunkt hhv. 30. september 2020, 2021, 2022 og 2023. Det betyder at uddannelsespauser og afbrud før 30. september, men med genoptagelse af uddannelsen inden for 13 måneder, ikke er medtalt, samt at revisioner af uddannelsesregistre ikke er medtalt. Det betyder at tallene ikke kan sammenlignes

direkte med UVM's tal, hvor referencetidspunktet er det samme for alle år, men hvor vi sikrer, at udviklingen i tallene ikke er drevet af ændringer i datakildernes referencetidspunkt. Det egentlige niveau for antallet af unge uden job og uddannelse er lidt lavere i 2020, 2021 og 2022, når data fra 2023 benyttes. Det fremgår af bilagsfiguren.

Der er nogle former for aktivitet, som med den benyttede definition ikke tæller med i afgrænsningen af unge uden job og uddannelse. Mest væsentlig er beskæftigelse af et mindre omfang end 18 ugentligt timer. En lavere grænse, for hvornår beskæftigelse tælles med, vil reducere gruppen. Der er flere unge uden job og uddannelse, der har beskæftigelse under 18 timers beskæftigelse i 2021, 2022 og 2023 sammenlignet med tidligere. I 2016 havde 19 pct. af de unge uden job og uddannelse mindre end 18 timers beskæftigelse, og i 2023 var 26 pct. af de unge uden job og uddannelse i beskæftigelse under 18 timer.

Derudover medregnes uddannelsesaktivitet i regi af voksen- og efteruddannelse heller ikke i afgrænsningen, medmindre den unge modtager SU på samme tid. Særligt hf-enkeltfag, der indgår i voksen- og efteruddannelsesregisteret, er væsentlige uddannelsesforløb for unge, der er i risiko for at stå uden uddannelse, hvor muligheden for at modtage SU afhænger af omfanget af kursusaktivitet og evt. alternative forsørgelsesydelse. Data for voksen- og efteruddannelse er ikke fuldt opdateret frem til september 2023, men i 2022 var 1.900 unge uden job og uddannelse i gang med et forløb i voksen- og efteruddannelsesregi og modtog ikke SU samtidigt.